

OCTAVIAN GOGA

POEZII ALESE

TIPOGRAFIA :
C. SFETEA, BUCUREȘTI

1915

OCTAVIAN GOGA

POEZII ALESE

23577

C. SFETEA, BUCUREȘTI

1915

DE ACELAȘ AUTOR:

Poezii, premiate de Academia română.

Ne chiamă pământul, poezii.

Din umbra zidurilor, poezii.

Insemnările unui trecător, crâmpie din sbuciumările de peste
munți.

Domnul Notar, dramă în trei acte.

O seamă de cuvinte, schițe din Ardeal.

Strigăte în pustiu, cuvinte din Ardeal într'o țară neutrală.

Octavian Goga.

Tubite Cetitor,

Urmând o linie dreaptă ce mi-am impus, de-a duce până la sfârșit lupta pentru o idee, am primit cinstea de-a mă înfățișa la alegerea colegiului II de Cameră la Romanași.

Nu pot să-ți dau altceva decât câteva picături răzlețe din frământarea unui suflet pentru durerile altora. Smulg deci aceste versuri în cari se oglindește un program de viață.

Cetește-le și, dacă vor găsi un răsunset în sufletul tău, ascultă-ți povața conștiinței.

Caracal, 20 Decembrie 1915.

Octavian Goga

RUGĂCIUNE

Rătăcitor, cu ochii tulburi,
Cu trupul istovit de cale,
Eu cad neputincios, stăpâne,
În fața strălucirii tale.
În drum mi se desfac prăpăstii
Și'n negură se 'mbracă zarea,
Eu în genunchi spre tine caut:
Părinte-orânduie-mi cărarea !

În pieptul zbuciumat de doruri
Eu simt ispitele cum sapă,
Cum vor să-mi tulbure izvorul
Din care sufletul s'adapă.
Din valul lumii lor mă zmulge
Și cu povața ta 'nțeleaptă,
În veci spre cei rămași în urmă,
Tu Doamne, văzul meu îndreaptă.

Desleagă minții mele taina
Și legea farmecelor firii,
Sădește 'n brațul meu de-apururi
Tăria urii și-a iubirii.
Dă-mi cântecul și dă-mi lumina
Și zvonul firii 'ndrăgostite,
Dă-i raza soarelui de vară
Pleoapei mele ostenite.

Alungă patimile mele,
Pe veci strigarea lor o frânge
Și de durerea altor inimi
Învăță-mă pe mine-a plânge.
Nu rostul meu, de-apururi pradă
Ursitei maștere și rele,
Ci jalea unei lumi, părinte,
Să plângă 'n lacrimile mele.

Dă-mi tot amarul, toată truda
Atâtor doruri fără leacuri,
Dă-mi viforul în care urlă
Și gem robiile de veacuri.
— Demult gem umiliții 'n umbră,
Cu umeri gârbovi de povară...
Durerea lor înfricoșată
În inimă tu mi-o coboară.

În suflet seamănă-mi furtună,
Să-l simt în matca-i cum se zbate,
Cum tot amarul se revarsă
Pe strunele înfiorate;
Și cum subt bolta lui aprinsă,
În smalt de fulgere albastre,
Închiagă-și glasul de aramă:
Cântarea pătimirii noastre.

NOI

La noi sînt codri verzi de brad
Și câmpuri de mătăsă ;
La noi atîția fluturi sînt
Și-atîta jale 'n casă.
Privighitori din alte țări
Vin doina să ne-asculte ;
La noi sînt cîntece și flori
Și lacrimi multe, multe. . . .

Pe boltă sus e mai aprins,
La noi, bătrânul soare;
De când pe plaiurile noastre
Nu pentru noi răsare . . .
La noi de jale povestesc
A codrilor desişuri,
Şi jale duce Murăşul
Şi duc tustrele Crişuri.

La noi nevestele plângând
Sporesc pe fus fuiorul,
Şi 'mbrăţişându-şi jalea plâng :
Şi tata şi ficiorul.
Subt cerul nostru 'nduioşat
E mai domoală hora,
Căci cântecele noastre plâng —
In ochii tuturorora.

Şi fluturii sînt mai sfioşi,
Când zboară 'n zări albastre,
Doar roua de pe trandafiri —
E lacrimi de-ale noastre.
Iar' codri ce 'nfrăţiţi cu noi
Îşi înfioară sânul,
Spun că din lacrimi e. 'mpletit
Şi Oltul nost' bătrânul . . .

Avem un vis neîmplinit,
Copil al suferinții, —
De jalea lui ne-au răposat
Și moșii și părinții . . .
— Din vremi uitate, de demult,
Gemând de grele patimi :
Deșertăciunea unui vis
Noi o stropim cu lacrimi . . .

OLTUL

Mult iscusita vremii slovă
Nu spune clipa milostivă,
Ce ne-a 'nfrățit pe veci necazul
Și veselia de-o potrivă...
Mărită fie dimineața
Ce-a săvârșit a noastră nuntă,
Bătrâne Olt! — cu buza arsă
Îți sărutăm unda căruntă.

În cetățuia ta de apă
Dorm cântecele noastre toate
Și fierbe tănuita jale
A visurilor sfărâmate.
Tu împletești în curcubeie
Comoara lacrimilor noastre
Și cel mai scump nisip tu-l duci
În vadul Dunării albastre.

La sânul tău vin, în amurguri,
Sfioase, fetele fecioare,
Și dimineața vin neveste
Cu șorțul prins în cingătoare —
Și vin păstori cu gluga albă,
Din fluer povestindu-și dorul —
Și câte cântece și lacrimi
Nu duce valul, călătorul...

Drumeț, bătut de gânduri multe,
Ne lași atât de greu pe noi,
Îmbrățișându-ne câmpia
Te uiți adesea înapoi.
Așa domol te poartă firea,
Căci duce unda-ți gânditoare:
Durerea unui neam ce-așteaptă
Demult, o dreaptă sărbătoare.

— Demult, în vremi mai mari la suflet,
Erai și tu haiduc, moșnege, —
Când Domni vicleni jurau pe spadă,
Să sfarme sfânta noastră lege;
Tu, frate plânsetelor noastre
Și răsvrătirii noastre frate,
Urlai țăriilor amarul
Mâniei tale 'nfricoșate.

Cum tresăriau încremenite,
În jocurile lor buiestre,
Oștiri cu coifuri de aramă
Și roibi cu aur pe căpestre,
Când la strigarea ta de tată
Grăbiau din codri la poiene,
Strângând săcuri a subsuoară,
Feciorii mândrei Cosânzene.

Zdrobită 'n praf, murià arama
Și codrul chiotià, viteazul;
Iar tu, frăține, mare meșter,
Biruator frângeai zăgazul
Și 'mbujorându-te la față,
Treceai prin văile afunde,
Încovoindu-ți îndărătnic
Mărețul tău grumaz de unde.

— Slăvite fărmituri a vremii,
De mult v'am îngropat văleatul . . .
Neputincios pari și tu astăzi —
Te-a 'ncins cu lanțuri Împăratul.
Ca unda ta strivită, gemem
Și noi, tovarășii tăi buni,
Dar de ne-om prăpădi cu toții
Tu, Oltule, să ne răzbuni !

Să verși păgân potop de apă,
Pe șesul holdelor de aur ;
Să piară glia care poartă
Înstrăinatul nost' tezaur ;
Țărâna trupurilor noastre
S'o scurmi de unde ne 'ngropară
Și să-ți aduni apele toate,
— Să ne mutăm în altă țară !

PLUGARI

La voi aleargă totdeauna
Truditu-mi suflet să se 'nchine ;
Voi singuri străjuți altarul
Nădejdi noastre de mai bine.
Al vostru-i plânsul strunei mele :
Creștini ce n'aveți sărbătoare,
Voi cei mai buni copii ai firii,
Urziți din lacrimi și sudoare.

Cu mila-i nesfârșită, cerul
Clipirii voastre 'nduioșate,
I-a dat cea mai curată rază
Din sfânta lui seninătate.
El v'a dat suflet să tresară
Și inimă să se 'nfioare,
De glasul frunzelor din codru,
De șopot tainic de izvoare.

În coapsa grăitoarei miriști,
De vreme plugul vostru ară;
E primăvară pe câmpie
Și 'n ochiul vostru-i primăvară.
Blând tainele vi le desface
Din sânu-i milostiva glie,
Căci toată floarea vă cunoaște
Și toată frunza ei vă știe.

Purtați cu brațele-amândouă
A muncii rodnică povară,
Supt strălucirea 'nlăcrimată
A dimineților de vară.
Și nimeni truda nu v'alină,
Doar' bunul cerului părinte,
De sus, pe frunte vă așează
Cununa razelor lui sfinte.

A voastră-i jalea cea mai mare,
A voastră-i truda cea mai sfântă,
Stăpânul vitreg vă lovește,
Când cerul bine vă cuvântă.
Dar dacă 'n schimbul pâinii voastre,
Piticul vă plătește fiere,
Îndurător v'ascultă Domnul
Și vă trimite mângăiere.

Când doarme plugul pe rotile,
În pacea serilor de toamnă,
La voi coboară Cosânzeana,
A visurilor noastre Doamnă.
Vin crai cu argintate coifuri
Și 'n aur zânele bălaie :
Atâta strălucire 'ncepe
În bietul bordeiaș de paie.

Frați buni ai frunzelor din codru,
Copii ai mândrei bolți albastre,
Sfințiți cu roua suferinții
Țărâna plaiurilor noastre !
Din casa voastră, unde 'n umbră
Plâng doinele și râde hora,
Va străluci odată vremii
Norocul nostru-al tuturor.

A mea e lacrima ce 'n tremur
Prin sita genelor se frânge,
Al meu e cântul ce 'n pustie
Neputincioasa jale-și plânge.
Ci 'n pacea obidirii voastre,
Ca 'ntr'un întins adânc de mare,
Trăiește 'nfrișat vifor
Al vremilor răzbunătoare.

APOSTOLUL

Ca o vecernie domoală
Se stinge svonul din dumbravă,
Pleoapa soarele-și închide
Sus pe-o căpiță de otavă.
Norodul a cuprins podmolul
— Lângă frăgarul din uliță, —
De cârjă sprijinit răsare
Bătrânul preot la portiță,

Moşneag albit de zile negre,
Aşa îl pomenise satul,
Pe pieptărelul lui de lână
Purtând un ban dela 'mpăratul.
— Domol, în mijloc se aşează,
Şi sprijinind încet toiagul,
Clipind din genele cărunte
Începe-a povesti moşneagul.

Întreg poporul ia aminte,
Ascultă jalnica poveste,
Şi fusul se opreşte 'n mâna
Înduioşatelor neveste.
Moşnegii toţi fărămă lacrimi
Cu genele tremurătoare,
Aprinşi feciorii strâng prăseaua
Cuţitului din cingătoare.

Atâtea patimi plâng în glasul
Cuvântătorului părinte
Şi-atâta dor aprind în inimi
De clipa răzbunării sfinte.
— Bătrânul mag înalţă fruntea,
Ce sfânt e graiul gurii sale :
Din el va lumina norocul
Acestui neam sfârşit de jale !

Acelaș dor tresare 'n piepturi,
Când glasul strigător răsună,
Și gemăt înfioară firea
Prelung și greu ca o furtună.
Frăgarul își îndoiaie coapsa,
Iar de prin văi purcede vântul,
Prin largul albelor văzduhuri,
Să ducă cerului cuvântul.

Din cetățuia strălucirii
Coboară razele de lună,
Pe-argintul frunții lui boltite
Din aur împletesc cunună.
— Cuvine-se hirotonirea
Cu harul cerurilor ție,
Drept vestitorule apostol
Al unei vremi ce va să vie.

DASCĂLUL

Moşneag senin, eu tâmpla ta curată
O cer pe veci, nădejdiile mele pază,
Din soarele copilăriei mele
Pe fruntea ta mai licăreşte-o rază.
În suflet simt cum negura se sfarmă
Şi se 'mpleteşte albă dimineaţă,
Când ochiul tău în inimă-mi coboară,
Topind încet cetatea ei de ghiaţă,

Azi, ca un sfânt dintr'o icoană veche,
Blând îmi răsai cu fața ta blajină,
Cu zâmbet bun, cu ochi cuminți și limpezi,
Strălucitori de lacrimi și lumină.
Cu tine-aduci atâtea nestemate
Din îngropatul vremilor tezaur
Și amintirea 'n țara ei mă poartă,
Cu pas încet, în carul ei de aur . . .

Mă văd în pragul zilelor mai bune . . .
O casă 'n deal, cu strașine plecate,
Unde-ascultă de sfaturile tale
Atâta răs și-atâta sănătate.
În frunte, tu păreai un mag din basme,
Când soarele trecând peste fântână,
Blând pătrundeă prin strașina de paie
Și lumineă bucoavna ta bătrână.

— A fost de mult. — O rază care luptă
Zadarnic cu câmpiile de ghiață. —
Vezi, astăzi valul altei vieți mă poartă
Și 'nțelepciunea altei lumi mă-'nvață.
Dar sufletul și-acum își are cuibul
Acolo sus în satul de sub munte,
Unde și azi zâmbește împăcată,
Curata cinste-a pletelor cărunte.

Bucoavna ta, subt pragul de pe grindă,
Își hodinește 'nvățătura moartă,
Dar glasul tău și azi, la zi de praznic.
Toată povara greului o poartă.

— Pierdut ascult troparul tău din strană
Și tainică și sfântă-mi pare clipa,
Pare că duhul altei lumi m'atinge,
În zbor domol, pe frunte cu aripa.

Căci simt plutind prin fumul de tămâie
Sfințenia cântării preacurate,
Ce-a rumenit o lume cu senina
Cucernicie-a vremilor uitate.
Și 'n ochii tăi văd strălucind scânteia
Din focul mare-al dragostii de lege,
Ce prin potopul veacurilor negre
Ne-a luminat cărările pribege.

DE LA NOI

Cu fruntea 'n țărână, plângând azi ne vezi
Din slavă, cerescule soare ;
Rugămu-ne ție, azi sufletul nostru
Tu lasă-l departe să zboare.
Trimite și vântul, pribeagul drumeț,
El crainicul bolții albastre,
Să ducă departe pe aripa lui
Cuvântul strigărilor noastre.

Acolo, departe, spre soare răsare,
În freamăt de foi din dumbravă,
Pe veci cetluite în marmură rece,
Dorm clipele noastre de slavă.
Voi sînteți acolo, viteji pîrcălabi,
Și voi, prea cinstiților vornici,
Statornici în cinstea de lege și țară,
În focul credinței statornici.

Acolo dormi și tu, arhanghel bătrîn,
Tu Ștefane, sfânt Voievoade,
Ce-ai scris strălucirea norodului tău
Cu sânge dușman de noroade.
De sfînta ta dreaptă, de spada ta sfîntă,
Spun toate poveștile slovei,
— Să nu se 'nfioare de numele tău
Nu-i frunză în codrii Moldovei...

Azi mașteră-i vremea... Acum văduvite
Zac sfintele tale oșele
Și luna când trece de milă tresare,
Căci vede rugina pe ele.
Amarnic ne poartă pe strâmbe cărări
Vicleana și vitregă soarte,
Mărit Voievoade, — în țara ta azi
Și vise și fulgere-s moarte...

Noi sîntem drumeții piticilor vremi,
Pitici în puțință și vrere,
Copii fără sprijin ne scurgem viața
Din dor și din nemîngăiere.
A noastră moșie, frumoasă nespus,
Grumazul și-a 'ntins spre pierzare,
Căci brațele noastre azi spadă nu strîng
Și steag țara noastră nu are . . .

Măria Ta ! Sîntem bătuți de nevoi,
La noi în zadar ară plugul,
Căci holdelor noastre cu spicul de aur
Străinul le fură belșugul.
Am vrea să purcedem cu jertfele laudei,
Dar n'avem nimica la casă . . .
Măria Ta ! — Toate străinii le duc
Și numai cu lacrimi ne lasă . . .

Dar spunem cu toții nevestelor noastre
Să plîngă cu lacrimi de jale,
Potopul să treacă și plaiuri și munte
Să spele oșelele tale.
Atunci, când în soare din nou străluci-vor,
— De sus din a ta 'mpărăție :
Crai tânăr, crai mândru, crai nou să le 'ncingă,
Trimite, rugămu-ne ție !

PĂRĂSIȚI

Stinsă-i para lumânării
De pe lespede de piatră
Și bătrânii bieți alături
Tot mai stau uitați la vatră.

Luna trece șura popii,
Luminând în drum pridvorul, —
Pipa moșului nu arde,
Baba și-a uitat fuiorul.

Doar târziu, când prind mai aprig
În vecini să latre câinii,
Ei tresar, se văd în față
Și plâng amândoi bătrânii.

— Câtă jale le-a fost scrisă!
Doi feciori aveau la casă...
Unu-i mort de astă toamnă,
Altul stă cu domni la masă.

CLĂCAȘII

Eră în miezul zilelor de vară —
Și soarele din drumul lui de pară
Își trimitea săgețile aprinse.
Din brâul lui, din haina lui senină,
Descopciate ținte de lumină
Cădeau sfărmate 'n pulbere de rază
Pe revărsarea țarinei întinse
Și ascuțiau ucigătoare sulii...

— Eu le vedeam înşiruîrea lungă,
Cum gârbovită 'ncet înaintează,
Cum stăruind prin holdă-şi taie uliţi
Cerşitorind cu ochii stinşi o dungă
De nor pribeag în vânăţul din zare.
Când secerea 'n trudită ei cărare
Şir aşterneă în znopii grei de aur,
Prisosul sfânt de binecuvântare.

— Erau clăcaşi : oştenii fără nume
Ce duc războiul mare-al tuturoră,
Ei ce se sting în neguri şi uitare
Şi cad şi mor de cruda 'mpovărare
A tuturor durerilor din lume...

Erau atâţi în slujba lor de clacă,
Cei osândiţi să plângă şi să tacă :
Moşnegi slăbiţi, ce scris' aveau pe frunte
Zădărnicia pletelor cărunte ;
Bărbaţi sfârşiţi, cu sufletele moarte,
Cu tot amarul unei vieţi deşarte.
Şi 'n lung şirag femeile trudite,
Cu ochii stinşi, cu sânul supt de trudă,
Înaintau în cale gârbovite
De munca lungă, vitregă şi crudă.
Cum se târă poporul mut de umbre
Părea o ceată tristă de 'ngropare
Şi arşiţa cădeă ucigătoare
Pe-a secerii sclipire ne 'ndurată.

— În urma lor, încet fără zăbavă,
Ca un blestem din vremuri înoptate,
Ca o pedeaps' a veacuri de păcate
Veniă stăpânul gliei odrăslite,
Cu zâmbetul nădejzii împlinite,
Cu pasul greu de-atâta sănătate.
Obrajii lui se aprindeau în pripă
Și 'n ochii lui ardeă mânia oarbă,
Când vre-un moșneag sta locului o clipă,
Tremurător cu mâneca să-și șteargă
Sudoarea grea ce-i picură din barbă.

Și se târă poporul mut de umbre,
Neputincioasă ceată de 'ngropare.

*

Iar' când a fost în ceasul de amiază
Și le-au adus merindea lor amară
Din pâne de neghină și săcară,
Ei stau sfârșiți, cu ochii duși departe
În adâncimea zărilor deșarte.

— Eu le vedeam înșiruirea lungă
De mucenici nerăsplățiți ai pâinii,
Cei logodiți de veacuri cu durerea,
Și două lacrimi mi-au curmat vederea.
Căzând încet în bulgării țărâanii...

Din ceata lor grăbită se desprinde,
Întreg lăsându-și codrul de merinde,
Cu chipul stins o umbră de femeie,
Lângă'un răzor ea stă îngrijorată,
Privește 'n jos și sânul și-l descheie,
Mângâietor s'apleacă să ridice
Un făt bălan ce adumbrit de spice
A adormit pe-un așternut de glugă.
Ea blând ridică-l stând ingenunchiată
Și 'ncet îi dă copilului să sugă . . .

— Cutremurat de clipa asta sfântă,
Un gând simțiam cum sufletu-mi frământă,
Cum mă supune gândul și mă 'ndeamnă,
Poruncitor cum drumul mi-l arată :

Ca un proroc cu fața 'mbujorată
Să cad la poala mamei din țărână
Și sărutându-i înăsprita mână
Și haina ei de sfântă preacurată,
Genunchii mei să-i plec de închinare !
Și pe copilul ce zâmbește 'n pace,
Înfășurat în scutece sărace,
Eu să-l ridic cu brațele-amândouă
În strălucirea arșiței din slavă,
În razele ce cad dogoritoare,
Să-l înfrățesc cu vulturul din zare
Și să-l cunun cu doina din dumbravă !

Căci inima purcede să-mi desgroape
Comoara ei de doruri ne 'mplinite
Și simt amarul țarinei robite
Și simt rușinea neagră cum mă 'neacă,
Simt cum lumină 'ncepe să se facă,
Cum moare bezna vechilor păcate
Și sufletul înviorat îmi spune
Că fătul ăst' al patimii amare
Și-al dorului ce moare 'n așteptare
E solul sfânt . . . înfricoșatul crainic,
Izbăvitor durerilor străbune.

Azi ochii lui ascund în adâncime
Măreața taină nepătrunsă mie
A ciasului cel poruncit să vie,
Să sfarme jalea din viitorime.
— El, cel frumos și frate bun cu glia,
Nou întrupatul suflet de Mesia,
Va fi județul ciasului de mâne,
Ce 'ntr'un zorit aprins de dimineață
Cu mâna lui vitează, îndrăzneată,
Zdrobi-va cartea legilor bătrâne.

El va 'ntrupă în strigăt de chemare
Cuvântul sfânt ce azi adăpostește,
În licăriri de tainice altare,
Biserica nădăjduirii noastre.

Și strigătul într'aripat va crește,
Prin plaiuri largi, prin munți purtând cuvântul,
Și va trezi din somnul lui pământul
Și rumeni-va zările albastre.

Atunci — în ziua mare-a învierii
Acești ostași cu fețe ofilite,
Cu zâmbet mort, cu suflete trudite,
Ca 'ntineriți de suflul primăverii
S'or ridică, ei cari au fost străjerii
Amarului și-ai morții și-ai durerii,
Cu brațul greu de greul răsplătirii.
— Toată țărîna gliei desrobite
Și munții toți și-adâncurile firii
Vor prăznul din pacea lor urnite
Înfricoșata clip' a premenirii,
Când suflet nou primește întrupare
Și 'n strălucirea razelor de soare
El hărăzește vremii 'mbătrânite :
Vestmântul nou, de nouă sărbătoare.

COSAȘUL

S'a fost pornit un vânt molatec
Să miște papura din baltă,
Într'un oftat prelung și sâlnic
Gemea tulpina ei înaltă.
Călătoreà de-atâta vreme
Bolnavul vânt, mergeà departe,
Și semănà atâta jale
De-alungul miriștilor moarte.

Mureau ovesele pe dealuri
Sub răsufierea-i de otravă
Și se uscau în rădăcină
Livezi întinse de otavă.
Alături tremură porumbul,
Cu trupul chinuit de sete,
Și se frângea troznind în noapte
Ca o oștire de schelete...

Mai sus, la deal, în spre dumbravă,
În colț la marginea poienii,
Eră un car cu oiștea 'ntoarsă
Și 'n jug alături boulenii :
Sărmane, blânde dobitoace !
În căutătura lor amară
Se răsfrângea întreagă jalea
Acestui trist amurg de vară...

În fața lor stătea pe gânduri
Tovarășul zdrobit de luptă,
Înfiorat de truda stearpă,
Un biet cosaș cu fața suptă.
Și cum ședeă bătându-și coasa
Întins pe sdrențuita zeghe,
Cu ochii stinși, părea țăranul
Un mucenic de legea veche.

Eu mă uitam, cu milă 'n suflet,
La mâna lui de soare arsă;
Vedeam cum din apus o rază
Pe frunte 'ncet i se revarsă.
Și, cum treceam tăcut în cale,
Din glasul coasei chinuite
Se 'nfiripă povestea mare
A mânilor nerăsplătite.

Țipă pe urma mea oțelul,
Simțeam cum blastămă și plânge,
Și ceriu 'mbujorat departe
Păreà tivit cu foc și sânge.
În sufletu-mi strivit de groază
Păgâne patimi prind să fiarbă:
— Trudită, chinuită coasă,
Vei mai cosi tu numai iarbă?...

DE DEMULT...

Tot mai rar s'aud în noapte clopotele dela strungă,
Patru inși la popa'n casă țin azi sfat de vreme lungă.

Într'un sfeșnic ard pe masă două lumânări de ceară,
Plin de grije, peană nouă moaie popa'n călimară :

„Patru juzi din patru sate, dela Murăș mai la vale,
Cú supunere se 'nchină astăzi Înălțimii tale,

Luminate Împărate ! — Scriem carte cu'ntristare,
Ne-au luat pășunea domnii, fără lege și'ntrebare...

Semne-aveam și'n miezuine le-au fost pus de mult bătrânii,
De pe când în țara asta numai noi eram stăpânii...

Nu mai sunt acum pe câmpuri, toate le-a sfărmat dușmanul
Și pe luonuț al Floarii ni l-au prăpădit sărmanul.

Ne mor vitele'n ogradă și ni-e jale nouă foarte,
Și'nălțate Împărate, noi n'am vrea să facem moarte !

Dar ne vrem moșia noastră, vrem și pentru mort dreptate !
Ale Înălțimii tale slugi supuse și plecate,

Am trimis această carte și precum ca să se știe
Scris-am eu popa Istrate în ziua de Sfânt-Ilie.

Iar noi patru juzi cu toții nu știm slova și scrisoarea,
Punem degetul pe cruce și'ntărim și noi plânsoarea."

La fereastră's zori de ziuă și pătrund încet în casă,
Juzii, trei de gânduri grele, stau cu coatele pe masă.

O nădejde luminează fețele nemângâiete.
A'ntărit scrisoarea popa : la tot colțul o pecete.

Moș Istrate se ridică și cu mâna tremurată
Pune cartea în năframă, de trei ori împăturată...

Înțolit de drum jitarul Radu Roată se ivește,
Vechi căprar din cătănie știe carte pe nemțește.

El așează'n sân scrisoarea și sărută mâna popii,
Juzii-i strâng odată mâna, le mijesc în gene stropii,

Stau cu popa'n pragul porții, ochii lor spre drum se'ndreaptă,
Când cu traista subsuoară și toiagu'n mâna dreaptă,

În sclipirea dimineții, care rumenește satul,
Radu Roată pleacă'n lume cu scrisoare la'mpăratul.

COLINDĂ

Moș Crăciun, Moș Crăciun !
La casa de om sărac,
S'a gătat făina'n sac
Și n'avem să-ți dăm colac,
Moș Crăciun !

Moș Crăciun, Moș Crăciun !
Pe toate răzoarele,
Pe toate ogoarele
Ne-am trudit picioarele,
Moș Crăciun !

Moș Crăciun, Moș Crăciun !
Toate săptămânile
Ne-am ostenit mânil
Și-am adunat grânele,
Moș Crăciun !

Moș Crăciun, Moș Crăciun !
Slujim slujba satului,
Țarina bogatului,
Pajura 'mpăratului,
Moș Crăciun !

Moș Crăciun, Moș Crăciun !
Pe toate cărările,
Îți cântăm cântările,
Ardem lumânările,
Moș Crăciun !

UN OM

Rămas bun, biete mâni de trudă,
Atâta vreme 'mpovărate,
Ce stați pe pieptul slab acuma
Întâia dată 'ncrucișate.
Ostaș al sfintei munci depline,
De-acum pământul te așteaptă,
La judecata cea din urmă
Tu vei găsi cumpănă dreaptă!

Cinstită slugă credincioasă,
Vor odihni a tale moaște,
Doar glia neagră și mănoasă
Atât de bine te cunoaște...
Închișii ochi n'or să mai știe
Și nu s'or tulbură de jale,
Când cai străini vor paște iarba
De pe movila gropii tale.

Azi nu mai e îngust bordeiul
Să 'ncapă jalea ta amară,
Din iconița ei Preasfânta
Te vede cea din urmă sară...
La cap un muc de lumânare
Învie 'ncet și dă să moară,
Asemeni visurilor tale
În sufletul de-odinioară!

Numai o babă milostivă
Îți străjuie la căpătâie
Și pe cărbunii din jertfelnic
Așează boabe de tămâie.
De pe blidar un biet opaiț
Își joacă para tulburată,
Pe fața strânsă supt bărbie
C'o legătură 'mprumutată.

Încet s'apropie de tine
Și-ți pune-un ban în mână slabă,
Îi tremură durerea 'n gene
Și 'ncepe-a plânge biata babă...
Îi fură tânguirea vântul
Ce bate 'n drumul lui fereasta :
— Vai de norocul tău, vecine,
De ce-ai mai fost pe lumea asta?...

S'abat în mintea ei bătrână
Frânturi din rostul tău pe lume,
Cum doi băieți ți-s slugi departe
Și nu le-ai mai știut de nume.
Din trei feciori ce-aveai, războiul
Ți l-a 'ngropat pe cel mai mare,
O fată-i moartă de rușine,
Nevasta ta de supărare.

Se zbate 'n sfeșnic lumânarea
Și moare 'n stingere domoală,
A adormit în lacrimi baba
Și capul i-a căzut în poală...
Prin geamul spart clipește luna,
O clipă numai se arată
Și 'n perna ei de nori ascunde
În pripă fața rușinată...

Un popă 'n grabnice tropare
Te va petrece dimineață
Și poate nimeni nu va plânge
Plecarea asta din viață...
De lângă șură, răzimată,
Te va privi muncita sapă,
De-ar ști vorbi, surata bună
Amar te-ar prohodî la groapă :

O viață 'ntreag' am fost tovarăși
În ploi și 'n arșiță de soare,
De truda palmei tale aspre
Eu m'am făcut strălucitoare.
Sclipirea mea spune rușinea
Și jalea care mă purtă,
M'ai frânt de glia tuturoră,
Dar n'am săpat moșia ta !

IN MUNȚI

Voi munților mândrii, moșnegi cununați
Cu stelele bolții albastre,
În leagănul vostru de codrii și stânci
Dorm toate poveștile noastre.
Alături de șoimii cu ochii aprinși
Din tainica voastră duminică,
Se 'nalță 'ndrăznește 'n lumina din cer
Și visele noastre de slavă.

În voi își deșteaptă plânsorile ei
Frumoasa mea țară săracă,
Cu brațe lipsite de-al luptei fior
Și buze ursite să tacă.
La voi vine jalea-i, când vifor păgân
Purcede strigarea să-i frângă,
În cântec o schimbă pădurea de brazi
Și 'n lume-o trimite să plângă.

La voi mă îndrumă 'n cărările ei
Și biata mea soartă pribeagă,
Pădurea cea veșnic lipsită de somn
Mi-e sfântă și-atâta de dragă.
Cântarea măiastră din codrii cărunți
Dă strunelor mele povață,
Și-o mândră poveste strivită de vremi
Truditul meu suflet învață.

Din culmea pleșuvă cu creștetul alb
Privirea mea sboară departe
Și 'n mintea supusă tresare aprins
Fiorul măririlor moarte.
Un vaier amarnic se zbate 'n amurg
Și moare în zvonuri de ape,
Al munților vaier mă zbuciumă 'n piept
Și-mi tremură plânsu'n pleoape.

O vitregă soartă cu patima ei
Pe 'ntinsele culmi și poiene,
În vremuri pitice, iubirii de frați
Ziditu-i-a graniți viclene...
A pus miezuine și stavil'a pus
Rupându-vă creștetu'n două,
Când domnul stăpân pe pământ și pe cer
Pe voi v'a dat, munților, nouă !

Vă arde rușinea din creștet, — ades'
Voi aspră porniți vijelie —
Și sufletu-mi lacom vă soarbe atunci
Năpraznica voastră mânia !
Din urletul vostru sub ceriul aprins,
Din ploaia de trăznete grele
S'a naște odată, plutind peste vremi,
Cântarea cântărilor mele !

MI-A BĂTUT UN MOȘ LA POARTĂ

Mi-a bătut un moș la poartă,
Biet țaran cu țundra sură,
Îl lătrau departe câinii
Când să-mi vie 'n bătătură.

Cu sfiala lui senină
Mi-a trecut cucernic pragul,
Ca un sol din altă lume
Zâmbitor pășea moșneagul.

Câte nu ne povestirăm
Stând alătura la masă?...
Sfânta mea copilărie
Mi-a venit cu el în casă.

Rând pe rând îmi înviară
Năzuințe frânte 'n două,
Dela satul de sub munte
Până 'n lumea asta nouă.

Murmurà încet în barbă,
Se trudeà să mă 'nțeleagă,
Sta pe gânduri dus bătrânul
Când i-am spus povestea 'ntreagă.

Mi-a plecat cu ochii umezi
De amara 'nvățătură :
— N'o mai spune nimănuia,
Biet moșneag cu țundra sură !...

DOINA

O doină plânge sus pe culme,
Din fluier unde limpezi cad
Și legărate lin s'afundă
În pacea codrilor de brad...

Cântare, meșteră cântare,
Te stingi acum încet-încet,
Și-adormi pierdută 'n tremurarea
Oftării blânde din brădet...

Mi-ai picurat un strop în suflet
Din taina vremii de demult,
Și plânsul veacurilor duse
Mă înfioară când te-ascult...

Cum te-ai topit acum în noapte
Eu stau cu inima la sfat:
În care brad, de care creangă,
Plânsoarea ta s'a aninat?...

Și cât vei mai trăi acolo,
Tu soră pururea cu noi,
Când va fi mort de mult ciobanul
Și moartă turma lui de oi?...

Târziu odată, — cine știe? —
Trecând pe-aici, un călător
Te va culege dintr'o floare,
De dup'o aripă de nor...

Te-a coborî în largul văii
Și-o lume te va ascultă,
Și-o lume 'ntreagă va începe
Să plângă cu durerea ta...

CARMEN LABORIS

Veniți în horă de frăție,
Străvechii câmpului străjeri,
Ce ocrotiți de-o veșnicie
A muncii rodnice dureri.
Veniți, plugari, veniți oștenii
Celui mai vechiu și sfânt războiu,
Tovarăși buni ai Cosânzenii,
Veniți cu noi !

În goana vieții 'nviforată,
Strigați : Plugarii 'n veci nu pier,
Căci lor pământul sfânt li-e tată
Și frate soarele din cer.

În casele cu grinzi bătrâne
Voi rostul lumii așezați,
Sus dătătorilor de pâne,
În patimi și credințe frați,
Voi platnici de sudori și sânge,
Voi cei bogați și totuși goi,
Veniți să ne 'nvățați a plânge,
Veniți cu noi !

Veniți stăruitoare gloată,
Strigați s'auză mici și mari :
E răzimată lumea toată
Pe palme aspre de plugari !

Năpraznic vifor de dreptate
Vă doarme 'n sufletu 'noptat
Și spală lumea de păcate
Când rele mâni l'au deșteptat,
De grele vremi de mai 'nainte
De-al răsplătirii greu șuvoi,
Veniți aducători aminte,
Veniți cu noi !

Strigați să știe largul zării,
S'auză toți câți trag în jug :
Că focul roș al răzbunării
Topește fierele de plug !

POET

Când l-au închis după zăbrele
Și paznicii l-au petrecut,
L-au despoiat de toate cele,
De tot sărmanul lui avut...

L-au dus așa 'ntre răsvrățiții
De după zidul fără glas,
Dar și-au uitat nenorociții
Că gândurile i-au rămas.

Nebănuitul lor tezaur
Nebunii 'ntreg i l-au lăsat
Și 'n giulgiul lor tivit cu aur
El sufletul și-a 'mpresurat.

Zadarnic bate din aripă
Și 'n goană moartea-i dă fiori,
Zadarnic huhurezii țipă
Din turla negrei închisori.

În mândră vraje se desfătă
Ungheru 'ngust și nevoiaș
Și-i o grădină fermecată
Chilia de pușcăriaș...

Iar dacă tainic câte-o rază
Coboară tremurând pe pat,
Ea 'nfiorată luminează
În visul unui împărat...

SUMARUL

	Pagina
Rugăciune	7
Noi	10
Oltul	13
Plugarii	17
Apostolul	21
Dascălul	24
Dela noi	27
Părăsiți	30
Clăcașii	32
Cosașul	38
De demult	41
Colindă	44
Un om	46
In munți	50
Mi-a bătut un moș la poartă	53
Doina	55
Carmen Laboris	57
Poet	59